

Activiteiten om mee te eindigen

Vertelmuur

Schrijf Nederlandse woorden uit de bijeenkomst op post-its. Kies woorden die aansluiten bij de belevingswereld van de deelnemers en kies er net zoveel als er deelnemers zijn. Plak de post-its op een muur.

Begin dan een verhalensessie. Vraag de deelnemers om over de woorden na te denken en een ervaring te vertellen waarin het woord voorkomt. Help waar nodig met lezen en/of vertalen.

Spreek eventueel een minimale en een maximale verteltijd af. Neem zelf het voortouw: kies een van de woorden, pak de post-it en vertel een ervaring waarin het woord voorkomt. Daarna plak je de post-it op een andere muur.

Iedereen komt aan de beurt. Er zijn wel steeds minder woorden over. Geef de deelnemers eventueel de gelegenheid zelf een woord op een nieuwe post-it te schrijven. Die krijgt ook een plek op de vertelmuur.

Hoe gaat het met je?

Je vraagt: 'Hoe gaat het met je?' De deelnemers kunnen deze vraag beantwoorden met 'goed', 'gewoon' en 'niet goed'. Elke optie is gekoppeld aan een symbolische beweging. 'Goed' wordt bijvoorbeeld geuit met handen in de lucht en een glimlach, 'gewoon' met handen in het midden en een neutraal gezicht en 'niet goed' met het hoofd naar beneden en ingezakte schouders. Iedereen laat zien hoe het gaat. De bewegingen van een deelnemer worden herhaald door de anderen. Hierna wordt iedere deelnemer gevraagd om de gekozen reactie in één zin te motiveren (stimuleer het spreken in het Nederlands).

En (niet maar)

In gesprekken gebruiken mensen nogal eens het woord 'maar':

- Ik voelde me wel goed, maar later was ik toch heel moe.
- Ik heb boodschappen gedaan, maar ik ben de suiker vergeten.
- Je zegt nu wel dat je blij bent, maar ik vind je er moe uitzien.

Voer in tweetallen een gesprek en let op het woord 'maar'. Een derde persoon luistert. Je kunt verschillende varianten doen:

- eerst een gesprek voeren (eventueel over een van tevoren afgesproken onderwerp, zoals 'vakantie') waarbij de derde persoon het aantal 'maren' telt; daarna nog een keer het gesprek voeren zonder het woord 'maar' te gebruiken;
- een gesprek voeren waarin het woord 'maar' niet gebruikt mag worden;
- een gesprek voeren en de derde persoon een time-out laten geven als 'maar' wordt gebruikt, zodat het gesprek op een andere manier vervolgd moet worden. Vervang 'maar' door 'en'.

Het doel van deze oefening is je bewust worden van de negatieve functie die het woord 'maar' vaak heeft. Ervaringen met bepaalde emoties kunnen ook naast el-

kaar staan in plaats van concurrerend te zijn. Zinnen krijgen een heel andere lading door 'en' te gebruiken:

- Ik voelde me wel goed en later was ik heel moe.
- Ik heb boodschappen gedaan en ik ben de suiker vergeten.
- Je zegt nu wel dat je blij bent en ik vind je er moe uitzien.

Doe deze activiteit voorafgaand aan een evaluatie, vooral als de sfeer in de groep wat negatief geladen is.

De schaal

Teken met krijt een score van 0-10 op de vloer of gebruik post-its.

Stel evaluatieve vragen en laat de deelnemers op de plek van hun score gaan staan. Evaluatieve vragen haal je bij voorkeur uit de doelen van de bijeenkomst, bijvoorbeeld 'Deelnemers maken oogcontact' > 'Ik kan nu oogcontact maken.'

Je kunt dit ook gebruiken om een taalassessment te doen, bijvoorbeeld met de 'Ik kan ...'-vragenlijst. Laat de deelnemers zichzelf scoren en check af en toe of zij dat goed doen door een vraag te stellen. Ze kunnen dan nog van positie veranderen. Ook kunnen ze doelen stellen: wat is ervoor nodig om van een 6 naar een 7 te gaan? Of van een 4 naar een 6? Spreek bijzonderheden even door.

Participatief evalueren

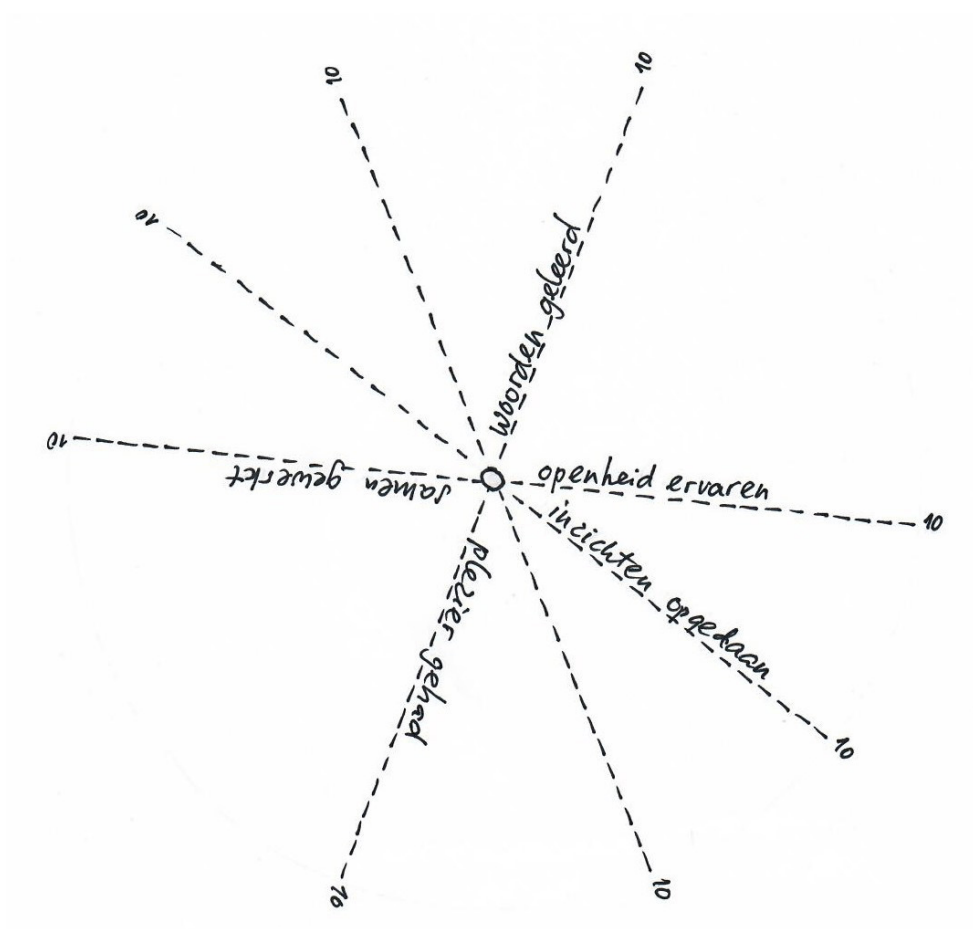
Vraag de deelnemers op welke (twee of drie) criteria zij de bijeenkomst, module of cursus willen scoren, bijvoorbeeld gezelligheid, Nederlandse woorden leren en een goed gesprek voeren. Je kunt ook elementen uit de rubrics benutten of een doel van de bijeenkomst kiezen. Schrijf de gekozen criteria op het bord. Daarna zijn er meerdere mogelijkheden:

- vrij scoren: iedereen zet een getal tussen 0 en 5 of 0 en 10 achter elk criterium;
- stickeren: iedereen verdeelt vijf of tien stickertjes over de criteria (een stickertje staat voor waardering);
- gestructureerd scoren: iedereen kiest tussen een duim omhoog, een duim omhoog of een duim opzij bij elk criterium (kan ook met andere symbolen zoals plussen en minnen en rondjes);
- ...

Bespreek de (opvallende) scores na.

Teken een grote cirkel met assen (zie de figuur op de volgende pagina). Elke as staat voor een aspect van de bijeenkomst, een module of de volledige cursus, bijvoorbeeld:

- nieuwe inzichten gekregen;
- openheid/sfeer;
- nieuwe woorden geleerd;
- kwaliteit van de begeleiding;
- kwaliteit van de koffie;
- ...

Kies voor een effectieve evaluatie bij voorkeur de doelen die vooraf zijn afgesproken of benut de elementen van de rubrics. Geef de assen eventueel een nummer. De deelnemers tekenen de cirkel na op een eigen A4. Je kunt de cirkel ook van tevoren maken, op A4 kopiëren en uitdelen.

Geef een schaal aan op de assen, in het midden bijvoorbeeld 0 en aan de buitenkant 10. Iedere deelnemer bepaalt een punt op de as. Verder van het midden af (dus: een lange lijn) betekent erg goed. Een korte – of geen – lijn betekent dat de deelnemer een lage waardering op dat punt geeft. De deelnemer kiest voor elk aspect een punt op de lijn en verbindt daarna de punten met elkaar. Dit geeft een (per deelnemer uniek) beeld van de waardering. Bespreek dit na.

Leren van punten

Maak drie flappen en hang deze op als muurkranten:

- flap 1: kritiekpunt;
- flap 2: pluspunt;
- flap 3: leerpunt.

Geef de deelnemers vijf tot tien minuten om op de flappen te schrijven. Bespreek de genoemde punten en eindig positief.

Naar elkaar luisteren

Kies een onderwerp waarover iedereen iets kan zeggen, bijvoorbeeld iets positiefs als 'vriendelijkheid' of 'gastvrijheid' of een onderwerp dat goed bij de bijeenkomst past. Vraag iedereen om kort iets over het onderwerp te vertellen, het liefst een persoonlijke ervaring. Daarbij mag niemand op elkaar reageren: niet in woorden of lichaamstaal en ook niet in de eigen bijdrage. Maak duidelijk waarom dit belangrijk is: het leidt tot beter luisteren, beter overwegen wat iemand zegt en de ervaring bij de ander laten (ook als je deze herkent).

Ga niet de rij af, maar bedenk een andere vorm. Als iedereen makkelijk praat, kun je het geheel aan de groep overlaten: de deelnemers beginnen wanneer ze zelf willen. Een andere vorm is van tevoren briefjes met nummers (net zo veel als groepsleden) of gekleurde kaartjes uitdelen. Je zegt dan: nu komt degene die nummer 5 vasthoudt of degene die een groen kaartje heeft.

Geef vlak voordat het delen van ervaringen begint nog één keer de instructie, op een positieve manier: niet reageren, wel heel goed luisteren en tot je laten doordringen wat de ander zegt.

Bespreek na afloop wat de oefening jou en de groep heeft opgeleverd: meer rust, dieper laten doordringen van persoonlijke verhalen, meer aandacht, meer veiligheid.

Benadruk zo nodig dat het niet nodig is dat iedereen het eens is met een bepaalde ervaring. Soms is een ervaring nieuw of heel anders dan die van jezelf. Dat kan verrijkend zijn. Het is veiliger en prettiger om iets te mogen vertellen als niet iedereen het ermee eens hoeft te zijn. Niemand wordt afgewezen bij het vertellen over een afwijkende ervaring.

Als de groep moeite heeft met afwijkende ervaringen, doe de oefening dan nog eens en probeer het volgende:

- Ga in een kring staan. Iemand vertelt over een ervaring. Degene die iets uit het verhaal herkent, doet een stap naar voren. Als je iets niet (meer) herkent, stap je terug of blijf je staan. Zo ontstaat dan een dynamische 'dans' van instemming.
- Als je merkt dat niemand naar voren stapt, maak je de ervaring wat algemener (en daardoor herkenbaarder). Bijvoorbeeld: iemand vertelt dat ze erg blij was toen bleek dat het bezoek niet kwam, want dat kwam haar eigenlijk beter uit. Als niemand dit herkent, kun je vragen: wie is ook weleens blij als iets niet door gaat? Vraag door of formuleer het steeds anders, totdat er toch wat deelnemers naar voren stappen.

Bespreek eventueel na wat voor effect de oefening had, maar ga niet meer door op de inhoud.

Doe dit soort oefeningen vaker, zodat de groep gewend raakt aan luisteren, delen en afwijken.

Parkeerblad

Gebruik tijdens een bijeenkomst een parkeerblad (een leeg vel papier/flipover) voor alle vragen of kwesties die op dat moment niet behandeld kunnen worden. Noteer de vragen en opmerkingen, zodat iedereen kan zien dat tijd zal worden ingeruimd om er wel op in te gaan, desnoods tijdens een volgende bijeenkomst.

Het tegenovergestelde

Alle deelnemers kiezen een standpunt waarmee ze het niet eens zijn. Vervolgens neemt iedereen plaats op een stoel (A) met een lege stoel (B) tegenover zich. De lege stoel staat voor een persoon die het wel eens is met het standpunt. De deelnemers vertellen waarom zij het er niet mee eens zijn en wat hun eigen standpunt is. Vervolgens gaan ze op stoel B zitten en reageren vanuit het standpunt van de ander. Ook nu proberen ze duidelijk te maken waarom ze er anders over denken.

Deze oefening kan parallel uitgevoerd worden (iedereen voor zichzelf en tegelijkertijd) of één voor één in het midden van de groep.

Variant: zet een deelnemer op stoel A als het te moeilijk is om tegen een lege stoel te praten. De andere deelnemer moet wel op stoel B zitten en het tegenovergestelde standpunt verdedigen.

Neem de tijd voor reflectie. Bespreek de oefening na.

Als ik jou was ...

Schrijf alle namen van de deelnemers op twee aparte briefjes, vouw deze op en doe ze in een schaal. Iedereen pakt twee briefjes: als de eigen naam erbij zit of iemand twee dezelfde namen heeft gepakt, wordt het briefje geruild met iemand anders.

Vervolgens is steeds één persoon aan de beurt. De deelnemer vertelt wat hem bezighoudt, het verhaal kan bijvoorbeeld over het onderwerp van de bijeenkomst gaan. Vervolgens wordt geluisterd naar de twee personen die de naam van de deelnemer hebben gepakt. Zij vullen de zin 'Als ik jou was ...' aan, bijvoorbeeld:

- 'Als ik jou was, zou mijn belangrijkste doel zijn om ...'
- 'Als ik jou was, zou mijn eerste stap zijn om ...'
- 'Als ik jou was, zou ik iets veranderen, zoals: ...'
- 'Als ik jou was, zou ik nadenken over ...'

De persoon over wie het gaat luistert goed en maakt eventueel aantekeningen. Als dat past, wordt aan het eind teruggekoppeld hoe het was om suggesties te ontvangen en te geven. Het doel is om andere perspectieven op een bepaalde kwestie te krijgen.

Geef elkaar advies

De groep werkt in drietallen. Eén deelnemer vertelt iets wat hem dwarszit. De twee anderen wachten met reageren tot de ervaring verteld is. Vervolgens luistert de eerste deelnemer alleen nog maar. De andere twee gaan met elkaar in gesprek over

Suggesties voor activiteiten bij Sociaal met taal

de kwestie en geven adviezen. Na vijf minuten stopt het gesprek. Degene die begon, geeft een compliment aan de deelnemer die het beste advies gaf. Neem kort de tijd voor een nabespreking.

Ken elkaar

Iedere deelnemer schrijft een aantal kenmerken van zichzelf op een briefje. De briefjes worden dubbelgevouwen, gemengd en getrokken. Daarna moet iedereen degene zien te vinden bij wie het briefje hoort.